СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ

Петрова Я. І.

Міністерство освіти і науки України розробило проект Стратегії інноваційного розвитку України: на період до 2030 року. Якісно нове законодавче поле для регулювання інноваційної діяльності в Україні надзвичайно важливе. Має значення також розробка нових підходів у розвитку інновацій, трансферу технологій та підтримки стартапів. Безперешкодний доступ до знань, навичок, необхідної інфраструктури – важливі умови для розвитку інновацій. Ці фактори необхідні для того, щоб винахідники, підприємці, стартапери успішно втілювали свої розробки в життя, займалися виробництвом та реалізацією своїх наукових та творчих задумів, розвивали бізнес, а не емігрували.

Україна має хороший потенціал та здатна продукувати знань та створювати інтелектуальні продукти. Можливим є перехід до зростання через інновації, і саме цей шлях є найперспективнішим як драйвер зростання.

Інакше кажучи, розробники переконують, що в результаті реалізації Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року будуть створені сприятливі умови для виведення інновації на ринок та утримання інноваторів в Україні. Адже нині Україна посідає непочесне 58 місці у світі серед 119 країн за вмінням утримувати таланти. Тобто у нас є талановиті і кваліфіковані кадри, інноватори, які, на жаль, виїжджають з країни та часто створюють компанії за кордоном, сприяючи тим самим економічному зростанню інших країн, а не України. Натомість в нашій державі інновації мають обмежені можливості для реалізації та майже не виводяться на ринок. Стратегічний документ, на думку розробників, має сприяти виведенню інновацій на ринок та утриманню інноваторів в Україні.

З точки зору фінансово-економічного обгрунтування, проект не потребуватиме додаткових витрат з державного та місцевого бюджетів. З іншого боку, з точки зору перспектив розвитку економіки документ покликаний позитивно вплинути на неї.

Результатом реалізації Стратегії стане збільшення надходжень від продажу та використання об’єктів інтелектуальної власності, наукоємної продукції (результатів досліджень та розробок, програмного забезпечення, ноу-хау, інших інтелектуальних послуг), збільшення обсягів позабюджетного фінансування НДДКР за рахунок коштів вітчизняних та іноземних інвесторів. Крім того, за прогнозами, Стратегія допоможе зростанню частки інвестицій у нематеріальні активи від усього обсягу капітальних інвестицій та збільшенню наукоємності ВВП. Очікується також зростання кількості патентів (насамперед –закордонних) на винаходи та корисні моделі.

Економічними індикаторами ефективності реалізації Стратегії можуть бути:

– частка витрат підприємств на науково-дослідницьку діяльність у відсотках ВВП – не менше 0,45 %;

– частка інноваційних підприємств, у загальній кількості підприємств – не менше 30 %;

– питома вага високотехнологічної продукції та послуг у структурі експорту товарів і послуг – не менше 15 %;

– матеріалоємність ВВП (коефіцієнт) – не більше 0,8;

– енергоємність ВВП – не більше 0,12 кг у нафтовому еквіваленті / $1 ВВП (за паритетом купівельної спроможності);

– частка середньо- та високотехнологічної продукції в структурі доданої вартості промислового виробництва – не менше 19 %;

– частка середньо- та високотехнологічної продукції у загальній структурі товарного експорту – не менше 34 %.

Стратегія в цілому покликана розбудовувати інноваційну екосистему України для забезпечення швидкого та якісного перетворення креативних ідей в інноваційні продукти й послуги. Звісно, на шляху втілення Стратегії зустрінуться перешкоди у вигляді обмеженого державного фінансування, недосконалих комунікацій між представниками науки, держави та бізнесу, проблематичність реалізації стартапів та мотивації талантів лишатися в Україні, недовіра авторів ідей щодо можливостей захисту авторських прав. Очікуваними перешкодами інноваційного процесу автори називають:

– нерозвиненість інфраструктури, що забезпечує вирішення окремих питань комерціалізації наукових розробок на різних етапах їх готовності;

– брак інформації про наявні вітчизняні розробки та технології і попит на них з боку суб’єктів господарювання;

– брак коштів та стимулів у вітчизняних підприємств для впровадження нових технологій.

Звісно, не можливо вирішити питання утримання талантів лише за допомогою Стратегії інноваційного розвитку. У даному питанні необхідна систематична співпраця представників усіх сфер економіки. Не останню роль відіграє виховання інноваціно-орієнтованого суспільства. МОН акцентує увагу на важливості запровадження навчальних дисциплін з підприємництва, фінансової грамотності та охорони інтелектуальної власності у вищій школі, створення навчальних матеріалів із підприємництва та інновацій, які б допомагали засвоювати базові знання зі створення власної справи зі школи.

Отже, Стратегія інноваційного розвитку України: на період до 2030 року сприятиме росту надходжень від продажу та використання інтелектуальної власності, наукоємної продукції, програмного забезпечення, ноу-хау, збільшить потенціал позабюджетного фінансування НДДКР інвесторами та збільшенню наукоємності ВВП. Про економічну складову успішного втілення Стратегії у життя говорять економічні індикатори ефективності.

Список використаних джерел:

1. Проект Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року. URL: https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proekt-strategiyi-innovacijnogo-rozvitku-ukrayini